UNIVERSITETET
I OSLO

Utdanningsdirektoratet
Schweigaards gate 15B,
0191 Oslo

Oslo, 1. november 2026

Innspill: Framtidas videregående opplæring

Institutt for musikkvitenskap (IMV) ved Universitetet i Oslo er Norges største og ledende musikkvitenskapelige fagmiljø, og har en særstilling i Norden gjennom sin brede og tverrfaglige tilnærming til forskning og utdanning. Instituttet rommer flere internasjonalt anerkjente forskningsmiljøer og en velutviklet forskningsinfrastruktur som bidrar til ny kunnskap om musikkens estetiske, kulturelle, historiske, psykologiske, teknologiske og samfunnsmessige betydning. Utdanningen ved IMV kombinerer teoretisk kunnskap med musikknære praksiser som lytting, musisering og skapende arbeid. Studentene utvikler faglig kompetanse, kritisk tenkning, historisk bevissthet og evne til samfunnsrefleksjon.

Vi viser til Utdanningsdirektoratets Innspillsrunde om fremtidens videregående opplæring, og takker for muligheten til å komme med innspill. IMVs innspill er konsentrert om de delene av høringsnotatet som omhandler felles innhold i opplæringen (del 4), studieforberedende innhold (del 5) og forslaget til ny retning for estetiske fag (del 6).

Del 4. Framtidas felles innhold

IMV støtter at noe innhold skal være felles for alle i framtidas videregående opplæring, uavhengig av om eleven går i et yrkesfaglig utdanningsprogram eller en studieforberedende retning. Vi mener imidlertid at kunst og kultur bør nevnes eksplisitt som en del av det felles innholdet, utover temaene som allerede er listet opp. Alle elever bør møte et bredt spekter av musikk-, kunst- og kulturuttrykk i videregående opplæring. Musikk og andre kunst- og kulturuttrykk har betydning på tvers av livsarenaer og samfunnssektorer. NOU 2025:7 demonstrerer hvordan musikk kan bidra til demokrati, fellesskap, identitetsutvikling, sosial deltakelse, helse, utdanning og bærekraft.[1] Kunst og kultur bør derfor være en sentral del i det felles innholdet i VGS som en ressurs for å lære om livsmestring, danning og aktivt medborgerskap, både gjennom teori og praksis. Gjennom erfaringer med kunst og kultur utvikles evnen til å stille spørsmål, analysere, tolke og danne seg egne oppfatninger om mening og kvalitet i møte med uttrykkene som omgir oss i hverdagen.

Kunst- og kulturforståelse bør derfor ikke forbeholdes særlig interesserte elever eller inngå kun i spesialiserte opplæringsløp. Gjennom veiledet utforskning av kunstneriske og kulturelle uttrykk kan alle elever utvikle

[1] NOU 2025: 7, s 12.

Det humanistiske fakultet
Institutt for musikkvitenskap

Postadresse:
Postboks 1017 Blindern
0315 Oslo, Norge

Besøksadresse:
ZEB-bygningen, 2. etasje
Sem Sælands vei 2
0371 Oslo

Tlf.: 22 85 47 50
E-post: info@imv.uio.no
Nettadresse:
www.hf.uio.no/imv/

forståelse for likheter og forskjeller i innhold, mellom avsendere, hensikter og kontekst. Musikk virker dessuten emosjonelt, kroppslig og relasjonelt, og kan skape fellesskapserfaringer på tvers av språk, bakgrunn og kulturer.

I en tid med store informasjonsstrømmer og økende bruk av kunstig intelligens, er det særlig viktig å styrke elevenes evne til vurdering og kildekritikk. Eksponering for kunstneriske og kulturelle uttrykk kan fremme kritisk refleksjon om blant annet originalitet, kvalitet, kildebruk, opphav og eierskap, også forholdet mellom teknologi, kunstig intelligens og menneskelig skaperkraft.

Oppsummert mener IMV at det felles innholdet i framtidas VGS tydelig bør omfatte skapende og utforskende arbeidsformer, kunst- og kulturforståelse, formidlingserfaring, kreativ problemløsning og refleksjon. Dette er læringsprosesser som gir elever mulighet til å reflektere rundt og ta i bruk kreativitet og skapende uttrykksformer. Når slike prosesser ikke er tilgjengelige for alle, risikerer skolen å bidra til potensialsvinn[2] ved at menneskelige ressurser, kompetanse og muligheter for verdiskaping ikke blir oppdaget eller utviklet.

Del 5. Framtidas studieforberedende innhold

Instituttet støtter målsettingen om at studieforberedende opplæring skal gi et godt grunnlag for videre studier på tvers av studieforberedende retninger. IMV støtter UDIRs utgangpunkt, men vil understreke at høyere utdanning bygger på flere kunnskapstradisjoner enn tekstproduksjon og vitenskapelig metode. I tillegg oppbygges kunnskap gjennom utøvende praksis, skapende arbeid, refleksjon og kunstnerisk utviklingsarbeid. Disse arbeidsformene er ikke alternativer til akademisk kunnskap, men sentrale i en rekke fagtradisjoner.

Del 6. Studieforberedende retninger

IMV ser forslaget om å samle Musikk, dans og drama (MDD) og Kunst, design og arkitektur (KDA) i den felles retningen «Estetiske fag» som uheldig. For de som har ambisjoner om å studere musikk, dans eller drama i høyere utdanning, er forkunnskaper opparbeidet gjennom en spesialisering i videregående skole viktig. Dette har en direkte studieforberedende effekt. Dersom sammenslåingen innebærer lavere timetall, færre fagenheter eller mindre rom for faglig fordypning, vil dette svekke det faglige grunnlaget som elevene trenger i høyere musikkutdanning. Høyere musikkutdanning forutsetter at studentene har opparbeidet forkunnskaper gjennom kontinuerlig øving, gradvis progresjon og fordypning. Studentene bør kunne begynne i høyere utdanning på et noe øvet nivå så ikke vesentlige deler av studietiden må gå til å hente inn grunnleggende ferdigheter som tidligere har vært integrert i MDD.

Musikk, dans og drama er fagtradisjoner innen *performative og sceniske fag.* Fagenes utforming er forankret i kroppsliggjorte erfaringer som spiller seg ut over tid, og dette ivaretas gjennom læringsformer som legger til rette for samspill, øving og framføring. Sammenslåingen av fagene i VGS bør være pedagogisk begrunnet

[2] NOU 2025: 7, s.12

og ta hensyn til hvilke læringsformer som er relevante. MDD ivaretar den særskilte pedagogikken som musikkfaget og de utøvende og sceniske fagene krever. Modellen bygger på individuell øving, ensemblearbeid, kollektiv læring, tett oppfølging og sjangerspesifikk kompetanse. Slike læringsprosesser er ikke et tillegg til den teoretiske undervisningen, men en forutsetning for helhetlig faglig forståelse.

Som en forlengelse av organiseringen av MDD, er forholdet mellom teori og praksis helt sentralt i utdanningen på IMV. Musikkfaget inviterer til læring der tenkning gjennom musikkfaglig praksis og kroppsliggjorte erfaringer bidrar til forståelse. Innsikt i musikkteori, musikkhistorie, analyse og estetikk utvikles ikke bare gjennom abstrakt begrepslæring, men også gjennom direkte arbeid med lyd, klang, rytme, sang, samspill og framføring. Å lære gjennom nærhet til og forståelse for feltet er derfor avgjørende.

Musikklinja har også stor betydning som identitetsskapende fagmiljø. Gjennom et fellesskap preget av øving, framføring og kunstnerisk samarbeid utvikler elevene en tilhørighet til musikkfeltet. Denne identiteten videreføres i høyere utdanning, når elevene blir musikkstudenter. Et svekket eller mindre tydelig MDD-løp kan få konsekvenser ikke bare for elevenes forkunnskaper, men også for rekrutteringen til og tilhørigheten i høyere musikkutdanning.

På denne bakgrunnen anbefaler Institutt for musikkvitenskap følgende:

1. **Musikk, dans og drama videreføres som en egen studieforberedende retning.** MDD ivaretar en faglig sammenheng mellom performative og sceniske fag, og gir rom for de læringsformene, den progresjonen og den faglige fordypningen som musikkfaget krever.
2. **Fordypningsløpene innen MDD må sikres gjennom tilstrekkelig timetall, fagenheter og kontinuitet.** Høyere musikkutdanning forutsetter at studentene har forkunnskaper og praktisk erfaring som gjør det mulig å begynne studiene på et noe øvet nivå og bygge videre på en etablert faglig progresjon.
3. **Organiseringen av estetiske fag må være faglig og pedagogisk begrunnet.** En eventuell felles retning må ikke svekke MDDs særskilte pedagogikk, herunder individuell øving, ensemblearbeid, tett oppfølging og samspillet mellom teori og praksis.

Med hilsen
Anja Nylund Hagen
Instituttleder

Det humanistiske fakultet
Institutt for musikkvitenskap

Postadresse:
Postboks 1017 Blindern
0315 Oslo, Norge

Besøksadresse:
ZEB-bygningen, 2. etasje
Sem Sælands vei 2
0371 Oslo

Tlf.: 22 85 47 50
E-post: info@imv.uio.no
Nettadresse:
www.hf.uio.no/imv/